

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
голова Приймальної комісії
_____ І.Є.Цепенда
„ 17 ” лютого 2020 р.

ПРОГРАМА
вступного випробування з

Комплексний іспит з педагогіки
(назва конкурсного предмета)

для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю

01 – Освіта, 011 – Освітні, педагогічні, науки

(шифр, спеціальність)

на основі освітньо-кваліфікаційного рівня/ступеня спеціаліста/магістра
при прийомі на навчання у 2020 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
ДВНЗ “Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника”
Протокол № 1 від „ 17 ” лютого 2020 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з «Комплексного іспиту з педагогіки» є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки при прийомі на навчання на основі освітньо-кваліфікаційного рівня/ступеня спеціаліста/магістра до ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» у 2019 році.

Програма містить основні питання «Комплексного іспиту з педагогіки» та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Нормативні документи про освіту

1. Концепція національного виховання та її значення для організації та проведення виховної роботи з учнівською молоддю.
2. Закон України «Про освіту», його значення для школи і педагогічних працівників.
3. Державна національна програма «Освіта (Україна XXI ст.)», її головні ідеї та роль в освітній політиці української держави.
4. Основні принципи побудови освіти в Україні.
5. Структура системи освіти в Україні.
6. Гуманітаризація і гуманізація педагогічного процесу в школі.
7. Закон України «Про загальну середню освіту», його значення.

Загальні основи педагогіки

1. Предмет і завдання педагогіки. Її взаємозв'язок з іншими науками.
2. Основні категорії педагогіки, їх коротка характеристика.
3. Характеристика структури і галузей педагогічної науки.
4. Характеристика методів науково-педагогічного дослідження
5. Характеристика основних понять теми «Розвиток, виховання і формування особистості».
6. Основні закономірності розвитку дитини.
7. Соціальна суть особистості. Основні чинники її формування.
8. Роль спадковості і середовища в формуванні особистості.
9. Поняття про формування особистості. Роль виховання в цьому процесі.
10. Фактори, які впливають на формування особистості.
11. Вікова періодизація дітей та юнацтва в педагогіці.

Теорія виховання

1. Виховання як процес цілеспрямованого формування особистості. Мета виховання.
2. Система виховної роботи в школі, її орієнтовний зміст.
3. Закономірності виховання, їх коротка характеристика.
4. Принципи виховання, їх коротка характеристика.
5. Характеристика принципів виховання учнівської молоді.
6. Поняття про методи виховання, різноманітні підходи до їх класифікації.
7. Методи формування свідомості особистості, їх характеристика.
8. Методи організації діяльності і формування досвіду громадської поведінки, їх характеристика.

- 9.Методи стимулювання діяльності і поведінки, їх характеристика.
- 10.Проблема колективу в працях А.Макаренка та В.Сухомлинського. Ознаки колективу, його структура, стадії розвитку.
- 11.Динаміка і стадії розвитку колективу. Система перспективних ліній. Традиції колективу.
- 12.Поняття про науковий світогляд, його основні риси, шляхи формування.
- 13.Розумове виховання. Його завдання і зміст. Знання, уміння та навички основа розумового виховання.
- 14.Етика як основа морального виховання. Завдання, зміст і форми морального виховання в школі.
- 15.Роль статевого виховання в моральному вихованні особистості.
- 16.Система трудового виховання в школі. Основні види трудової діяльності учнів. Профорієнтація в школі, її характеристика.
- 17.Економічне виховання учнів, його роль у підготовці школярів до трудової діяльності. Форми економічного виховання в школі.
- 18.Естетика як основа естетичного виховання в школі. Його джерела і завдання. Позакласна робота з естетичного виховання.
- 19.Зміст і форми фізичного виховання учнів у школі.
- 20.Завдання, зміст і форми правового виховання в школі.
- 21.Завдання, зміст і форми екологічного виховання учнівської молоді.
- 22.Класний керівник, його функції та форми виховної роботи. Планування й облік виховної діяльності класного керівника.
- 23.Зміст і форми позакласної виховної роботи з учнями.
- 24.Зміст і форми позашкільної виховної роботи з учнями.
- 25.Спільна виховна робота школи, сім'ї та громадськості у світлі Концепції національного виховання.

Проблеми виховання в історії педагогіки

1. Предмет, завдання, зміст курсу “Історія педагогіки” як науки і навчальної дисципліни.
2. Афінівська система виховання.
3. Спартанська система виховання.
4. Я.А Коменський – основоположник педагогіки нового часу.
5. Розвиток виховання школи в країнах Західної Європи в другій половині XX ст.
6. Зміст, методика виховного процесу в школах Київської Русі.
7. Виховання і школа на українських землях у другій половині XIII – XVI ст.
8. Школи в Запорізькій Січі: Особливості функціонування, мета, завдання, зміст навчання й виховання.

9. Ідея природовідповідності та народності виховання в педагогічній спадщині Г.Сковороди.

10. Ідея народності виховання як основа педагогічної концепції К.Д.Ушинського /“Про народність у громадському вихованні”/.

11. Виховна діяльність українських молодіжних товариств у Галичині наприкінці ХІХ – поч. ХХ ст.

12. Роль професійних учительських товариств у розвитку національного виховання в краї на початку ХХ ст.

13. Внесок духовенства у розвиток національного виховання в Галичині.

14. Сутність концепції національного виховання С.Ф.Русової.

15. Виховний ідеал Г Ващенка та його принципи /“Виховний ідеал”/.

16. Сутність і основні положення національної освітньо-виховної системи Г.Ващенка.

17. Ідея національного виховання в українській думці міжвоєнної доби.

18. Значення Першого українського педагогічного конгресу для розвитку теорії національного виховання.

19. Народна педагогіка про трудове виховання.

20. Народна педагогіка про моральне виховання.

21. Народна педагогіка про сімейне виховання.

22. Особливості та проблеми становлення і розвитку національної системи виховання в незалежній Україні.

Методика виховної роботи

1. Мета процесу виховання.

2. Основні напрями діяльності класного керівника.

3. Основні складові роботи класного керівника щодо реалізації мети виховного процесу.

4. Методи виховання у роботі класного керівника.

5. Вимоги до класного керівника.

6. Права та обов'язки класного керівника.

7. Проектування виховного процесу.

8. Планування роботи класного керівника. Орієнтовні вимоги до плану виховної роботи.

9. Вивчення класним керівником особливості учня та учнівського колективу.

10. Методи діагностики вихованості учня.

11. Методика реалізації індивідуального підходу у виховному процесі.

12. Виховне середовище та його види.

13. Поняття про обдарованість дітей, види обдарованості.

14. Проблеми роботи з обдарованими дітьми на сучасному етапі.

15. Поняття про важковиховуваність дітей та підлітків, типи важковиховуваних дітей та основні причини девіантної поведінки неповнолітніх.
16. Профілактика та корекція важковиховуваності.
17. Методика підготовки та проведення виховних заходів (година класного керівника, бесіда, диспут).
18. Значення КТС у формуванні особистості учня.
19. Технологія підготовки КТС.
20. Методи, етапи організації учнівського самоврядування та його взаємодія з педагогічним колективом.
21. Особливості роботи з дітьми в літніх оздоровчих закладах.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адаменко О.В. Українська педагогічна наука в другій половині ХХ століття: *монографія*. Луганськ: Альма-Матер, 2005. 704 с.
2. Актуальні питання дидактики / Ред. кол. Помагайба В.І., Римаренко В.Є., Соляр Е.Я. Київ.: Вища школа, 1974. 120 с.
3. Ананьян Е.Л. Полікультурне виховання учнів у гімназіях України (друга половина ХІХ — початок ХХ століття): *автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 “Загальна педагогіка та історія педагогіки”*. Полтава, 2008. 20 с.
4. Антологія педагогічної думки Східної Галичини та українського зарубіжжя ХХ століття: *навч. посіб.* / [Т.К.Завгородня, З.І.Нагачевська, Н.М.Салига та ін.]. Івано-Франківськ: Видавництво “Плай”, 2008. 480 с.
5. Артемова Л.В. Історія педагогіки України. Київ, 2006.
6. Бех І.Д. Виховання особистості (в 2 т.). Київ, 2003. Т.3. Київ, 2007.
7. Веретенко Г.Г. Загальна педагогіка. *Навч. посіб.* Київ: «Професіонал», 2004. 128с.
8. Вишневецький О. Теоретичні основи національного виховання (В 2 т.) Дрогобич: «Коло», 2005.
9. Волкова Н.П. Педагогіка: *Посібник для студентів вищих навчальних закладів*. Київ, Видавничий центр «Академія», 2001.
10. Державні стандарти базової і повної середньої освіти. *Освіта України*, 2004. №1-2.
11. Дроб'язко П. Українська національна школа: витоки і сучасність. Київ, 1997.
12. Жерносек І.П. Науково-методична робота в навчальних закладах системи загальної середньої освіти: *Монографія*. Київ: 2000.
13. Завгородня Т.К. Науковий доробок українських галицьких педагогів у галузі дидактики. *Хрестоматія*. Івано-Франківськ, 2002.
14. Завгородня Т.К. Теорія і практика навчання в Галичині (1919-1939 рр.). Монографія. Івано-Франківськ, 2007.
15. Закон України «Про загальну середню освіту. Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство. Київ, 2005.
16. Закон України «Про освіту». Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство. Київ, 2005.
17. Закон України «Про позашкільну освіту». Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство. Київ, 2005.
18. Закон України про освіту. *Голос України*. 1996. 25 квітня.
19. Зверева І. Д., Коваль Л. Г., Фролов П. Д. Діагностика моральної вихованості школярів. Київ, 1995.
20. Іваничук Р. та ін. Нарис історії “Просвіти”. Львів, 1993.
21. Історія педагогіки / За ред.М.Гриценка. Київ, 1974.
22. Історія української педагогіки/ за ред.М.Г.Стельмаховича. Київ, 1999.
23. Калініченко Н.А. Трудова підготовка учнів сільської школи в Україні (друга пол. ХІХ - ХХ ст.): *Монографія*. Кіровоград, 2007.
24. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: *Навч. посіб.* Київ: Вища шк., 1997.
25. Касьяненко М.Д. Педагогіка співробітництва. Київ, 1993.
26. Класний керівник у сучасній школі. Київ, 1996.
27. Кондрашова Л.В., Пермяков О.А., Зеленкова Н.І., Лавретина Г.Ю. Педагогіка в запитаннях і відповідях: *Навч. посіб.* Київ: Знання, 2006. 252с.

28. Конституція України. Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство. Київ, 2005.
29. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти. *Інформаційний збірник наказів МО України*. 1996. №13.
30. Концепція загальної середньої освіти (12-школа). *Педагогічна газета*. 2002. №1.
31. Концепція національного виховання. *Рідна школа*. 1995. №6.
32. Кравець В. Зарубіжної школа і педагогіка ХХ століття. Тернопіль, 1998.
33. Кравець В. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва. Тернопіль, 1996.
34. Кравець В. Історія української школи і педагогіки. Тернопіль, 1994.
35. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. *Освіта України*. 2001. № 6. 7 лютого.
36. Кузь В.Г., Руденко Ю.Д. Основи національного виховання. Умань, 1993.
37. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: *Підручник*. Київ: Знання-Прес, 2003.
38. Левківський М.В. Історія педагогіки. Київ, 2003.
39. Левківський М.В. Історія педагогіки. *Навчальний посібник*. Харків: ОВС, 2002.
40. Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федоренко Д. Історія української педагогіки. Київ, 1999. 355 с.
41. Любар О., Стельмахович М., Федоренко Д. Історія української школи і педагогіки. Київ, 2003.
42. Мазоха С., Опанасенко Н.І. Педагогіка: *Навч. посіб.* Київ 2005. 232с.
43. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина ХІХ-ХХ ст.) / Упоряд.: Березовська Л. Київ, 2003.
44. Марушкевич А.А., Постовий В.Г., Алексеєнко Т.Ф. Родинна педагогіка: *Навч.-метод. посіб.* Київ: 2002.
45. Медвідь Л. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні. Київ, 2003.
46. Мірочник М.І. Класний керівник: пріоритетні напрями роботи. *Рідна школа*. 1991. №8.
47. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. *Навч. посіб.* 3-є видання, доповнене. Київ, 2001.
48. Нариси історії українського шкільництва / За ред. О.Сухомлинської. Київ, 1996.
49. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство. Київ, 2005.
50. Нісімчук А.С. Педагогіка: *Підручник*. Київ: Атіка, 2007. 344с.
51. Оверкова І. Рольові ігри як технологія самовиховання. *Завуч*. 2001. №23-24.
52. Падалка О.С., Нісімчук А.М. та ін. Педагогічні технології: *Навчальний посібник для вузів*. Київ, 1995.
53. Педагогіка: *Хрестоматія* / Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. (уклад.). Київ: Знання-Прес, 2003. – 700с.
54. Педагогіка / За ред. М.Д.Ярмаченко. Київ, 1986.
55. Пенішкевич О. Розвиток українського шкільництва на Буковині (ХVІІІ – початок ХХ ст.). *Монографія*. Чернівці, 2002.
56. Пискунов А.И. Хрестоматия по истории зарубежной педагогики. Москва, 1981.
57. Практична педагогіка виховання: *Посібник з теорії та методики виховання* / За ред. Красовицького М.Ю. Івано-Франківськ, 2000.
58. Проців Л.З. Творча спадщина українських письменників 20-30-х років ХХ століття. Івано-Франківськ, 2005.
59. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні / За ред. М.Ярмаченка. Київ, 1991.

60. Сбруєва А., Рисіна М. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах. *Навч. посібник*. Суми, 2000.
61. Світ педагогіки Східної Галичини й українського зарубіжжя ХХ століття: ідеї, афоризми, висловлювання: *Навч. посіб.* / Укладачі Завгородня Т.К., професор; Прокопів Л.М., к.п.н, доцент; Стражнікова І.В., к.п.н., доцент. Івано-Франківськ: видавець Третяк І.Я., 2010. 212 с.
62. Сележан Й.Ю. Основи національного виховання (Українознавство): *хрестоматія*. У 2 т. Чернівці: «Книги-ХХІ», 2005.
63. Семчишин М. Тисяча років української культури. Київ, 1993.
64. Стельмахович М. Українська родинна педагогіка. Київ, 1996.
65. Стельмахович М.Г. Теорія і практика українського національного виховання. Івано-Франківськ, 1996.
66. Стинська В.В. Система шкільництва в Галичині (кінець ХІХ - початок ХХ ст.). *Монографія*. Івано-Франківськ, 2007.
67. Стражнікова І.В. Педагогічні погляди та освітня діяльність Іванни Петрів. *Монографія*. Івано-Франківськ, 2007.
68. Стражнікова І. В. Розвиток педагогічної науки в дослідженнях Західного регіону України другої половини ХХ – початку ХХІ століття: історіографічний контекст : *монографія*. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. 616 с.
69. Струманський О.В. Народно-побутові уявлення українців про становлення і розвиток особистості. *Рідна школа*. 1994. №9.
70. Ступарик Б.М. Національна школа: витоки, становлення. Київ, 1998.
71. Субтельний О. Україна: історія / Пер. з англ. Ю.Шевчука. Київ, 1992.
72. Сусак П.Д. Філософсько-педагогічний аналіз моральності шкільного колективу: теорія і сучасність. Івано-Франківськ, 2003 160с.
73. Сухомлинський В.О. Повне зібрання творів: У 5-ти т.
74. Теоретичні основи педагогіки / За ред. Вишневський О. Дрогобич: «Коло», 2001. 265с.
75. Фіцула М.М. Педагогіка. *Навч. посіб. для студентів вищих педагогічних закладів освіти*. Київ, Видавничий центр «Академія», 2001.
76. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри. Київ, 2005.
77. Ягупов В.В. Педагогіка: *Навч. посіб.* Київ: Либідь, 2002.
78. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: *Навч. посіб.* Київ: Знання, 2006. 358с.
79. Янцур Г. З історії виникнення та розвитку народної освіти. Київ, 1998.

Інформаційні ресурси

1. pidruchniki.ws/pedagogika
2. readbookz.com/books
3. pedagogika.ucoz.ua
4. ukrkniga.org.ua
5. www.refine.org.ua
6. Studentam.net.ua
7. www.info-library.com.ua
8. pidruchniki.ws
9. pulib.if.ua
10. psi-help.com
11. myrefs.org.ua

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».